

החלטת סגן הממונה על המשמעת

הכרעת דין

הנקבל הינו סטודנט לתואר ראשון בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה בפקולטה למדעי החברה. הוא הואשם בכך שבמהלך שנת הלימודים תשע"ג השתתף בשני סמינרים והגיש בשניהם את אותה העבודה ממש, וזאת ללא אישור של המרצים בסמינרים. מדובר בסמינר "אנתרופולוגיה של זקנה" שניתן על ידי פרופ' חיים חזן והסמינר "ארגונים ואי שוויון חברתי" שניתן על ידי ד"ר אלכסנדרה קלב. בקובלנה נטען כי הגשת העבודות הזהות בשני הקורסים ללא רשות מהווה הונאה על פי סעיף 29.3 לתקנון משמעת – סטודנטים (תשס"ח), וגם הפרת הוראות לפי סעיף 29.4 לתקנון.

אין מחלוקת כי הנקבל הגיש עבודה זהה, פרי עטו, לשני הקורסים, וללא תיאום או אישור עם המרצים. הצדדים ניהלו הליך הוכחות לגבי השאלה של היסוד הנפשי של הנקבל, כאשר באת כוח הנקבל טוענת כי הנקבל סבר כי הגשת אותה עבודה הינה מעשה מותר, ולכן מדובר ברשלנות ולא בכוונת הונאה. אפשר היה לגרוס כי אי ידיעת הדין אינה פוטרת מאחריות, ושכוונה לעשות את המעשה האסור (הגשת עבודה זהה ללא אישור) ביחד עם התוצאה הטבעית של המעשה (קבלת קרדיט אקדמי כפול בביצוע עבודה אחת) מספקת כדי לגבש את עבירת ההונאה בלי כוונה ספציפית להונות. אולם הקובל לא העלה טענה זאת, אלא התמודד ישירות עם טענת הנקבל לעניין כוונתו הקונקרטית. לכן אדרש גם אני לטענות הנקבל בעניין זה לשם הכרעה הדין.

הנקבל טען כי לא ניתנה הוראה מפורשת שלא להגיש עבודה שנכתבה לקורס אחר, ולשם הוכחת טענת הגנה זו נחקרו תלמידה נוספת בסמינר, והמרצה ד"ר קלב. ד"ר קלב טענה כי אמרה בשיעור הראשון ש"אין ללחוץ פעמים על כפתור ההדפס", ונשאלה מפורשות אם היא אכן זוכרת שהיא נתנה הוראה זו דווקא בקורס נשוא הקובלנה. היא השיבה בחיוב, ועדותה היתה מהימנה לחלוטין. התלמידה שהעידה מטעם הנקבל עשתה הכל כדי לתמוך בגרסתו, והרחיקה עד אמירה כי בעיניה הגשת אותה עבודה בשני קורסים ללא אישור או תאום נראה לה מעשה מותר. לדברים אלה קשה להתייחס ברצינות, אך אין צורך בהכרעה בעניין. כל העדות בנושאים הללו היתה משנית, שכן גם ללא הוראה מפורשת מטעם המרצה צריך להיות ברור לכל סטודנט שמעשה כזה הוא אסור. שתיקת המרצה בנוגע להפרת כללי האתיקה הבסיסיים בהכנת עבודה אקדמית בוודאי אינה מהווה אישור להפרת הכללים. למעלה מן הצורך אציין כי הדברים מופיעים במפורש בדף ה"הנחיות האתיות ומשמעיות לסטודנט הכותבים עבודות אקדמיות" ([http://acad-](http://acad-sec.tau.ac.il/academic-paper) סעיף 5 באותו מסמך קובע: "יש לקבל אישור המורים שלהם מוגשת העבודה לצורך שימוש בעבודה אחרת של מגיש/ת העבודה או חלקים ממנה, לרבות נתונים

שנאספו לצורך עבודה אחרת זו. הדברים מכוונים לעבודות קודמות כדוגמת עבודות שהוכנו לצורך קורס אחר או הכרה אחרת, עבודות מלימודים קודמים או מקבילים ועוד.”

טענתו המרכזית של הנקבל היא שבמהלך כתיבת העבודה (בלי שהוא מציין באיזה קורס הוא התקדם תחילה) הוא הבין שהמחקר שהוא מבצע מתאים לשני הקורסים, ומשכך הוא לא ראה בעייתיות בהגשת עבודה זהה לשני הקורסים. לטענתו לא עלה על דעתו להתייעץ עם המרצים בנוגע להגשה הכפולה, והוא גם לא ראה צורך לשנות ולא תו אחת בעבודה למעט דף השער, ולכן הגיש אותה פעמיים בתום לב. זו טענה קשה על פניה, ומהווה ניסיון להסתתר מאחורי אי-הבנה עמוקה למהות העיסוק באקדמיה. אבל גם ככזו, אפשר היה לצפות ממי שרואה שמחקרו רלוונטי לשני קורסים להעלות את הדבר בפני המרצים, ולכל הפחות לנסות להתאים את הדברים לקורסים השונים. סביר מאוד להניח שמצב כזה המרצים היו מסכימים לשימוש מסוים בחומרים חופפים ומחקר חופף, והיו דורשים התאמות ספציפיות לקורסים שלהם. אדם שהיה פועל בתום לב בנסיבות אלה היה יכול, יש להניח, להנות מכך שיש חפיפה בין נושאי העבודה בקורסים שונים. לעומת זאת, במקרה הזה העובדות מתיישבות הרבה יותר עם סיפור של תלמיד שביצע עבודה אחת, ונקלע למצב שאין לו מה להגיש לקורס האחר וחושב שאולי העבודה הראשונה תספק את שני המרצים. לטובת הנקבל אני מוכן להניח שהוא לא תכנן את המזימה מבעוד מועד. בכל מקרה, הטענה בפי הנקבל מבקשת להציג אדם הפועל בתמימות וחוסר מודעות קיצונית לסביבה האקדמית. לא שוכנעתי שהנקבל הוא כזה. כאמור, מדובר בהגשת עבודה פרי עטו של הנקבל פעמיים, ולא העתקה או רכישת עבודה, אולם הגשה כזו גם היא מהווה הונאה.

על כן אני מרשיע את הנקבל בעבירת הונאה בעבודה על פי סעיף 29.3 לתקנון משמעת – סטודנטים (תשס"ח), וגם בהפרת הוראות לפי סעיף 29.4 לתקנון.

ייקבע דיון לטיעונים לעונש.

ניתן היום, _____, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמיד.

פרופ' רועי קרייטנר

סגן הממונה על המשמעת